

δων, μετ' ἡρωϊκῆν τῶν ἐφημερίδων. Τί τοῖμα ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ κυβερνᾷ μονάχα ἓνα καραβάκι—γιατὶ καραβονύρης ἦταν καθὼς ἐκατάλαβα—καὶ νὰ μὴν κυβερνᾷ τὸ σκάφος τῆς πατρίδος! Ἄν βλέπετε καμμιά φορὰ, λέγει ὁ μεγάλος φίλος σου ὁ Κάρολι, βαστάξο με ἀχαμνὰ ποδαράκια ἢ ῥάφτη με κορμὶ Σαμφών, μὴ θαρροῖς πῶς μόνο ἡ φύσις τὸν ἔκαμε νὰ εἶνε ὅ,τι εἶνε· συλλογισθῆτε καὶ τὰς περιστάσεις· ἔτσι κι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἂν δὲν ἔγινε ὡς τὰ τώρα πρωθυπουργός, δὲ φταίγ' ἡ φύσις ἢ εὐλογημένη, φταίνει οἱ καταραμένοι καιροί.

Καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦταν διπλόφυκος· ὁ ψευτοπολιτικός ἦτον ἀληθινὸς κυβερνήτης· ὁ ἄμωλος ἀντίπαλος τῶν ἐφημερίδων, μόλις ξεχνοῦσε τὴν πολιτικὴν, ξεχνοῦσε καὶ τὸν ἑαυτὸ του θαρροῖς· τὰ λόγια του ἐβγαίναν τότε ἀληθινὰ, λογογραφιστά, δυνατὰ, λόγια με φαντασία καὶ με καρδιά· ἀπὸ κουνιαχτὸς γίνονταν κρῦσταλλοὶ ἀπὸ ὄχλος, λαός! Ἀφοῦ τὰ εἶπε καὶ τὰ ξαναεἶπε τὰ πολιτικά του σχέδια καὶ τὰ τελείωσεν ὅλα, γιὰ νὰ μὴ κάθεται βουβός, γύρισεν ἄλλοῦ τὴν κουβέντα· κι ἄρχισε νὰ ἱστορῇ ἓνα ταξίδι μετ' ὁ καράβι του στὴ Μανῆρ θάλασσα, σιμώνοντας ὁ ὠσοσοτονικὸς πόλεμος· ταξίδι σὲ ὦρα βαρυνειμωνίας, με φουροτύνες, με κινδύνους, με τύχες, με παθήματα· ἱστορία θλιβερὴ καὶ σημαντικὴ μέσα τῆς ἐβούξεν ἢ μανία τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ λαχταρίζεν ἡ ζωὴ τοῦ ναυτῆ· εἰκόνα μαζὶ καὶ τῆς ἀκαρδῆς τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς. Πῶς ὁ πρόστυχος ἐκεῖνος φωνακλῆς ἦταν μαζὶ κ' ἓνας τόσο εὐγενικὸς ποιητής; Ἀλλοίμονο! Τὰ δύο ἀταίριαστα στοιχεῖα, ὁ ὄχλος κι ὁ λαός, ἔτσι βρισκοντ' ἀνακατωμένα, καὶ δύσκολα ξεχωρίζονται· πολλές φορὲς τὰ παίρνοντες τυφλὰ τὸ ἓνα γιὰ τὸ ἄλλο· καὶ χροιάζεται προσοχὴ καὶ νοῦς καὶ αἰσθημὴ γιὰ νὰ τὰ ξεδιαλύνουμεν. Ὅλοι λέμε πῶς ἀγαποῦμε τὸ λαὸ καὶ πῶς τὸν ὄχλο τὸν καταφρονοῦμε· ἀλλὰ τί εἶνε τοῦ λαοῦ καὶ τί τοῦ ὄχλου;

Ο ΦΙΛΟΣ ΣΟΤ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ Γλωσσολογία τῶν πιθήκων

Ἡ «Ἐστία» εἶχεν ἀναφέρῃ πρό τινος χρόνου περὶ τῶν πειραμάτων τοῦ καθηγητοῦ Γκάρνερ πρὸς μελέτην τῆς γλώσσης τῶν πιθήκων· τὰ πειράματα ταῦτα ἐφθασαν νῦν πλέον εἰς τέλειον ἀποτέλεσμα, ὡς γράφει ὁ ἐπιμελὴς ἐρευνητὴς ἐν λίαν ἐνδιαφερούσῃ ἐπιστολῇ ἐκ τῆς δυτικαφρικανικῆς Σιέρρας Λεόνε πρὸς τὸν ἐν Αὐστραλίᾳ ἀδελφόν του:

«Ἐσχον, ἐπιτυχίαν, ἦτις ὑπερβαίνει καὶ τὰ τολμηρότατα τῶν ὀνειρών μου· εὐρίσκομαι ἐνταῦθα ἀσφαλῆς ἐν παραλίῳ μέρει καὶ εὐτυχῆς κάτοχος Σιμπάνζου (ἢ Χιμπάνζου) ὅστις δύναται νὰ λέγῃ «Τένα Κόε Πακέχα», ὅπερ σημαίνει ἐν τῇ Μαορικῇ διαλέκτῳ «καλὴν ἡμέραν ἔξενε», ἐκτὸς τούτου ἔχω Γορίλλαν, ὅστις γνωρίζει 20 λέξεις φιγανιακῆς καὶ Οὐραγκοτάγκων θῆλων, ὅστις ἔμαθε ἀπὸ τὸν γερμανὸν ὑπηρέτην μου, εἰς ὃν εἶνε ὄλωσ ἀρωσιωμένος, νὰ λέγῃ «Ἀστραπὴ καὶ βροντὴ—Donner und Blitz». Ἐκτὸς τούτου κατώρθωσα, ὅπερ τὸ σπουδαιότατον, νὰ καταγράψω πολλὰς λέξεις τῆς αὐτογενοῦς γλώσσης τῶν πιθήκων. Ἰδοὺ μερικὰ παραδείγματα:

«Ἀχρὸυ» σημαίνει ἥλιον, θερμότητα, φῶς, πῦρ.

«Ρουκσᾶ» σημαίνει, ὕδωρ, βροχὴν, ψυχὸς καὶ πιθανώτατα πᾶν δυσάρεστον.

«Γκροσκου» σημαίνει τροφήν, φαγητόν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατανοεῖς ὅτι ἡ γλώσσα αὕτη εἶνε λίαν ἀργέγονος μὴ ἔχουσα ἴσως ἐν ὄλῳ πλείονας τῶν 20—30 λέξεων ἄς κατέχω πάσας, οὕτως ὥστε τὸ πείραμά μου δύναται νὰ θεωρηθῇ νῦν ὡς πρακτικῶς συντελεσμένον».

Κατόπιν διηγεῖται ὁ Γκάρνερ ἐν τῇ ἐπιστολῇ του πῶς εἰσεχώρησεν εἰς διὰστημα 120 μιλίων ἐντὸς παρθένου δάσους βρῖθοντες ἐκ πιθήκων.

«Ἐτοποθέτησα, γράφει, τὴν ἡλεκτρικὴν συστοιχίαν μου μετὰ τοῦ φωνογράφου καὶ τοῦ περιστρεφόμενου κατόπτρου ἐντὸς θάμνου Βανυάνων καὶ ἐκρύβην εἰς ἀπόστασιν 50—60 μέτρων ἀπ' αὐτῶν.

Τὸ ἀπαστράπτον κάτοπτρον προσεῖλκυσεν ἀμέσως σωρὸν φλυαρούντων πιθήκων· τοὺς παρατήρησα ἐπὶ μίαν ὥραν περίπου, τότε δὲ ἐπλησίασα προσεκτικῶς. Μόλις με εἶδον ἐξηφανίσθησαν ὡς διὰ μαγείας ἅπαντες ἐκτὸς ἐνὸς μόνου. Ὅταν τὸν ἐπλησίασα παρατήρησα ὅτι δὲν με ἀντελαμβάνετο ἀλλ' ἴστατο ἐκεῖ ὡς ἀπολιθωμένος καὶ παρατήρει με κατόνοικτα μάτια καὶ κόρας διαπλατυθεῖσας τὸ κάτοπτρον· ἐλαφρὰ τρομώδης κίνησις ἔσειε τὰ μέλη του, τὰ δὲ ὄπτα του ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς. Δὲν ἐπίστευον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου! Ὁ πιθανὸς ἦτο ὑπνωτισμένος! Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξέφερε λαρυγγώδη φωνήν «Ἀχρὸυ» ἣν κατόπιν ἐπανειλημμένως ἤκουσα ἐξερχόμενῃ τοῦ φωνογράφου μου. Ἔθεσα τὸν πιθήκον ἐντὸς κλωβοῦ ἐξ ἰνδικῶν καλάμων κατασκευασθέντος, τὸν εἶρον δὲ μετὰ μίαν ὥραν ἀκόμη ὑπὸ τὴν ὑπνωτικὴν ἐπήρειαν. Τὸν ἀφύπνισα δι' ἰσχυρὰς δόσεως ἀμμωνίας καὶ τοῦ ἐκράτησα καίουσαν λαμπάδα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν. Εἶπε πάλιν «Ἀχρὸυ» καὶ ἄλλα δέ τινα πειράματα με ἔπεισαν ὅτι τοῦτο σημαίνει «θερμότητα», «φῶς» κλπ.

Ἐπηκολούθησαν ἄλλα λέξεις, εἶνε δὲ θαυμάσιον νὰ παρακολουθῆ τις τὴν ἀναπτυσσομένην ὀξύνοϊόν του. Τὸν Γορίλλαν συνέλαβα διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου, κατέστησα δὲ τὸν Σιμπάνζον, ὃν ἐκάλεσα Ζάκ, διδάσκαλόν του».

Κατὰ τοῦ φιλήματος

Ἰατρός τις ἐξ Ὀχίου ἔστειλεν ἀναφορὰν εἰς τὸ ἐν Βασιλικῶν κοινοβούλιον ζητῶν νὰ ψηφισθῇ νόμος κατὰ κακοῦ καὶ ἐπικινδύνου ἔθιμου. Τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶνε τὸ . . . φιλημα. «Τοῦτο εἶνε ἀνθυγιεινὸν καὶ ρυπαρὸν ἔθιμον, γράφει, καὶ ἀποτελεῖ συνεχῆ κίνδυνον τῆς γενικῆς υγείας». Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι σοβαρὸν ἐπιστημονικὸν περιοδικόν, ἡ Revue Scientifique, συμφωνεῖ μετ' ὃν αὐστηρὸν ἱατρὸν κατ' ἀρχὴν, φρονεῖ μόνον ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ νόμος ἀλλ' ἀπλῶς θερμὴ σύστασις ὅπως ἐγκαταλειφθῇ ἔθιμον ὅπερ «κατὰ μέγαν μέρος εἶνε ἡ αἰτία τῆς μεταδόσεως τῶν κολλητικῶν νοσημάτων». Τί θὰ ἔλεγε ὁ ἀμερικανὸς ἱατρός καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιθεώρησις ἂν ἐγνώριζον τὸ παρ' ἡμῖν ἐπικρατοῦν ἔθιμον τοῦ τελευταίου ἀσπασμοῦ τῶν νεκρῶν ἐξ οἰασθῆποτε ἀσθενείας καὶ ἂν ἀπέθνον οὗτοι!

Ὁ μέγιστος Οὐραγκοτάγκος

Ὁ μέγιστος Μίας ἡ Οὐραγκοτάγκος εὐρίσκειτο κατ' αὐτὰς ἐν Ζιγκαπόρῃ, ὡς ἀναφέρει ἡ «Ἐφημερίς τῆς βασιλικῆς Ἀσιατικῆς Ἐταιρείας». Τὸ ζῶον τοῦτο συνελήφθη ἐν Βορνέω καὶ ἐπωλήθη εἰς Γερμανὸν πλοίαρχον ἐν Ζιγκαπόρῃ. Εἶχεν ὕψος 4 1/2 ποδῶν (1 1/2 σκεδὸν μέτρου). Τὸ προσωπὸν του ἦτο πολὺ πλατύ, αἰ δὲ παρειαὶ διηκον πλαγιόθεν, παριστώσαι εἶδος ἐπιπέδου πλακῆς. Ἡ κόμη εἶχε μῆκος 4 δακτύλων περίπου, ἦτο ζωηρῶς ἐρυθρὰ τὸ δὲ γένειον ἦτο βραχὺ καὶ αἰχμηρόν. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν βαθέως κατακνοι. Ὁ πιθανὸς οὗτος ἀνήκει πιθανῶς εἰς τὸ γένος τὸ καλούμενον Simia Satyrus.